

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

60. ÅRGANG

25. AUG.

NR. 30-31

Praha og Rom.

Hussittertradisjonen og kommunistene.

Av R. Kopecky.

Tsjekkerne ble kristne i det 9. århundre. De første misjonærene som var slaver, ble ikke betraktet som fremmede, men andre kristne misjonærer av fremmed opprinnelse som f. eks. tyskerne, som for-gjeves hadde forsøkt å omvende tsjekkerne før Cyril og Methodius, ble sett på med mistillit.

Dynastiet Premlyslidene som grunnla den tsjek-kiske stat, mottok kristendommen ikke bare som en trossak, men også som en politisk nødvendighet. Tsjekkerne unngikk derved den skjebne som ram-met de slaviske stammer ved Elben og Østersjøen som ved å motsette seg kristendommen ga de tyske stammer en kjærkommen anledning til å undertvinge og utrydde dem. Ved å motta kristendommen klarte tsjekkerne å hevde seg og sin uavhengighet. På denne måten ble Kirken en virkelig nasjonal institusjon. Også det gamle slavonske kirkespråk spilte en bety-delig rolle i kampen for å bevare tsjekkernes selv-stendighet. Bruken av det var et høyt verdsett privilegium i klostret Sázava, og Karl IV ga benediktiner-klostret i Praha lov til forbigående å bruke det. På folkespråket kalles ennå dette kloster «Na Slovanech» — de slavonske brødres kloster.

Det fantes ingen anti-kirkelige eller anti-katolske strømninger i tsjekkernes landområde i tidsrom-met frem til Karl IV. I staten som offisielt var kjent som St. Wenceslas-kronens land, var Kirken en na-sjonal institusjon som satte sitt preg på universitetet i Praha som ble grunnlagt av Karl IV. Denne konge gjorde tsjekkernes hovedstad ikke bare til et politisk sentrum i keiserdømmet, men også til et av dets mest betydelige kulturelle sentra. Kirken anerkjente flere av tsjekkernes nasjonale helgener, og St. Wenceslas var kongedømmets skytspatron. Han var det nasjo-nale symbol i fred som i krig.

Under Karl IV's sønn, Wenceslas IV, brøt den tsjek-kiske reformasjon denne samlende tradisjon. Det var en tid med uro i Kirken over alt i Europa. Den tsjek-

kiske reformasjon ble først og fremst framkalt av det store skisma og var rettet mot den moralske slapphet hos en del av presteskaperet. Der fantes mange popu-lære predikanter som gikk til angrep mot det moral-ske forfall. Johan Huss var ikke den første, selv om han senere ble den mest betydelige av dem. Til å be-gynne med ble han varmt støttet av erkebiskopen av Praha. Han ble meget populær som moralsk reforma-tor, som taler og som lederen av den bevegelse som sikret tsjekkerne tre av de fire stemmene ved Uni-versitetet. Først etter at han var beskyldt for å spre Wycliffes læresetninger og hadde nektet å tilbake-kalle dem med den begrunnelse at han aldri hadde lært de fleste av dem, og at han prinsipielt ikke ville tilbakekalle noe som han ikke var overbevist om var galt, kom han på kant med de kirkelige autoriteter. Da han satte seg ut over Kirkens avgjørelse, ble han lyst i bann. Da han ikke tok noe hensyn til dette, ble han senere stilt for Kirkemøtet i Konstanz som dømte ham som kjetter. Tsjekkerne som ikke forsto noe av de innviklede dogmatiske stridighetene, trodde at Huss var et uskyldig offer for fiendtligsinnede intri-gemakere. De reiste seg mot keiser Sigismund som fulgte Wenceslas som konge av Bøhmen, og mot Kir-ken fordi «det var brakt skam over deres kongedømme».

Det er ikke tilstrekkelig kjent i Vest-Europa, ja ikke en gang i Tsjekkoslovakia, at Huss ikke er opphavsmannen til hussittismen. Det var aldri Huss' hensikt å bryte med Kirken, å grunnlegge et nytt kir-kesamfunn eller å innføre noe nytt. Han var mer in-teressert i kristendommens moralske synspunkter enn i dens dogmatiske læresetninger. Bruken av kal-ken som er tillagt ham, ble innført av noen av hans mest ekstreme tilhengere, mens Huss selv oppholdt seg i Konstanz. Det er mulig at Huss hadde gitt sitt samtykke. Etter henrettelsen ble han et symbol på motstanden mot Rom og et symbol i den nasjonale

kamp. Selv av sine mest glødende tilhengere ble han betraktet mer som martyr enn som åndelig leder og profet.

Den bevegelse som hevdet at den fulgte Huss' lære, var til å begynne med delt i to innbyrdes grupper. Den ene av dem, de s.k. utraquistene eller Praha-partiet, tellet de mer moderate elementer. De påsto at de var Kirkens trofaste sønner. De skilte seg ut bare ved bruken av kalken og en noe strengere oppfatning av de moralske plikter. De søkte forsoning og fikk den. Den andre, radikale gruppen brøt fullstendig med Rom. Den avskaffet messen, søkte kontakt med kirkene i Øst-Europa og drev stadig lenger bort fra Vestens kristendom. De havnet til slutt enten i lutherdom eller kalvinisme, på et tidspunkt da innflytelsen og påvirkningen fra Tyskland var meget sterkere. Hussittismen som begynte som en nasjonal protestbevegelse mot fremmed, særlig tysk innflytelse, endte således med å bringe tsjekkerne nærmere en fullstendig germanisering enn de noensinne hadde vært.

Landet ble litt etter litt gjenvunnet av Kirken. Så fulgte Habsburgernes sentralisme. Keiser Joseph II's «opplyste enevælde» ga germaniseringen vind i seilene. Men den religionsfrihet tsjekkerne fikk, gjorde dem ikke til protestanter. Reformasjonen var glemt for lenge siden. Kirken ble igjen en nasjonal institusjon. Tsjekkerne var nærmere nasjonal utsettelse enn noensinne, da den nasjonale renessanse tok til. Av de patrioter som muliggjorde dette under, var storparten prester og alle uten unntagelse katolikker.

Etter som den nasjonale bevissthet ble sterkere, ble også Hussitter-tradisjonen vakt til live igjen. Tsjekkerne som måtte finne seg i å innta en undertrykket stilling i sitt eget land, besto av bønder, små håndverkere og en liten gruppe intellektuelle. Nå søkte de i en ærefull fortid mot og kraft til å ta kampen opp i en vanskelig tid. De så ikke på reformasjonen som en religiøs bevegelse i dogmatisk forstand. Den sto for dem først og fremst som en ærefull tid, da tsjekkerne hadde en mektig uavhengig stat, var berømte og fryktet for sin tapperhet og i stand til å stå mot en hel verden. Fortidens ærerike tradisjoner ga dem håp for framtiden. Som alle underkuete folk søkte også tsjekkerne moralsk støtte i historien. Årsakene til sammenstøtet mellom Kirken og hussitterbevegelsen interesserte dem ikke, og de visste heller ikke noe om dem. Selv katolske skribenter brød seg ikke om å skaffe seg kunnskaper om denne konflikt. Også de forherliget kraften og styrken i hussitterhærene som for dem var ensbetydende med et folk i våpen, kjempende for nasjonal uavhengighet og religiøs oppriktighet. Oppfattet på denne måten ble hussittertradisjonen en av de mektigste faktorer i den tsjekkiske nasjonale gjenreisning. Til å begynne fantes det ikke spor av anti-katolske følelser i denne nasjonale vekkelse. Det å beundre Huss og Zizka, hussitternes berømte hærførere, var ikke betraktet som uforenlig med troskap mot Kirken.

De anti-katolske strømningene trådte tydelig fram på et senere tidspunkt. De var delt i to hovedgrupper. Den ene av dem som var resultatet av innflytelsen fra de franske encyklopedister og den tyske «opplysningstid», fulgte den kjente veien over agnostisismen til ateisme og gudsfornektelse. Den utgikk fra Kramerius som forherliget Joseph II's «liberale syns-

punkter» og den ekskommuniserte prestefilosof Augustin Smetana, for å ende hos vår tids radikale tenkere for hvem kristendommen er «giften fra Judea» (titelen på en bok av J. S. Machar som er en av de mest framtrepende lyrikere i denne gruppen). Den andre retningen var ikke direkte rettet mot Kirken. Den beskjefteget seg hovedsakelig med Kirkens holdning til den tsjekkiske reformasjon og i særdeleshet med rettergangen mot Huss. Den hevdet at Kirken hadde urett i sin behandling av Huss, og at den ved å dømme ham hadde begått en forbrytelse. Flertallet av disse moderne hussittere har aldri brydd seg med å sette seg inn i Huss' teologiske oppfatning, og ville heller aldri ha godtatt den, om de hadde hatt kjennskap til den. De har heller ikke sluttet seg til noen av de mange lutherske og kalvinistiske sekter som hevder at de fortsatt bygger på Huss' læresetninger. De er blitt stående i Den katolske kirke og hevder med Huss at han var en bedre katolikk enn representantene på det kirkemøte som dømte ham. For denne gruppe har Huss aldri vært en religiøs, men en moralsk reformator, og en god patriot som ofret livet for sin overbevisning. Og de kjempende hussittere har de sett på som soldater som sloss for sitt land og retten til å leve etter sin overbevisning. Påvirket av den moderne rasjonalisme er disse «hussittere» i dag overbevist om at religionen ikke er noe annet enn moralske læresetninger.

Denne naive og historisk ukorrekte oppfatning av hussittismen er stort sett utledet av historiske romaner, som er bygget på eldre historieskrivning. Særlig to av forfatterne av disse historiske romanene er ansvarlig for denne helt uhistoriske framstilling av den tsjekkiske historie. Den første av dem er Vaclav Benes Trebizky, en fattig og ydmyk katolsk prest som skrev ikke mindre enn 18 slike romaner. De fleste av dem er helt katolske i sine synspunkter, men to av dem, «I lyset fra Kalken» og «I Kalkens herlighet» forherliger han hussittenes vepnede styrker som kjempet mot ugudelige korsfarere og korrupte prester. De representerte det tsjekkiske folk, hvis fiender var forhatte fremmede. Hvor sterk den nasjonale følelsen var selv hos den høyere geistlighet, fremgår av det faktum at Trebizky aldri hadde noen vanskelighet med de kirkelige myndigheter.

Denne sentimentale linje som unngikk alle dogmatiske spørsmål, ble fulgt av alle forfattere av historiske romaner som f. eks. Alois Dostál, Josef Reznicek og selvfølgelig av den mest populære av dem alle, Alois Jirásek. Hans suksess skyldes ikke bare hans fremrakende talent, men også hans troskap mot den tradisjonelle linje som så sterkt ble framhevet i Palackys «Tsjekkisk historie» — et standardverk i den tsjekkiske historieskrivning. Det gikk årtier før moderne forskning tegnet et ganske annet bilde i Goll og Pekars fremrakende men upopulære arbeide.

Hvor sterk innflytelsen fra denne populære oppfatning var og er, framgår av den anti-kleriske holdning som tsjekkerne inntok før og etter den første verdenskrig. De så på Den katolske kirke som tradisjonelt unasjonal og venn av habsburgerne. Den tid Kirken gjenvant sin styrke, ble politisk utnyttet av habsburgerne til å gjennomføre sentraliseringen og germaniseringen. Dette falt således sammen med Kirkens gjenerobring av det tsjekkiske folk og har vært utnyttet til å framstille Kirken som en støtte for absolutismen og germaniseringen. Men tsjekkerne

Av ein Olsoktale 1949.

Av H. W. Freihow.

Dette å gjennomleva det ein har opplevt kan nok vera emne for ein liten olsoktale:

Kong Olav måtte røma til Gardariket. Der levde han i einsemd og i stilla. Han fekk stort høve til å minnst, og til å gjennomleva det han hadde opplevt. Minni kom, um både dette og hitt. Og det ble spursmål um rett og urett, hjå honom sjølv og hjå andre. Det kom og melde seg — mangt no, i einsemd og stilla. Det han hadde vore med på. Han levde det uppatt. Gjennomlevde det. Og det opplevde ble underleg klårt. Stod der, og openberra seg, og viste at det var meir i det enn han hadde set og skyna.... Og kongens sterke lynde førde ikkje til sjølvforsvar. Alt kom i ljuset frå kvite Krist, som kongen hadde vilja tena, medan kongens liv og framferd hadde vore heller lite kristna. Han såg no. Og kong Olav kjende trong til å gjera bot. Men so var vilkåret der for at han kunde vera tenar.

Vi både ser og høyrer kongen på veg heim. Tagal og tankefull rid han. Når bispen spør kvi kongen er so tankefull, får han svaret: «No såg eg ut over Norge. Då kom det meg i hugen at eg har levt mang ein sæl dag i dette landet.» — Ja, gjennomlevingi av det opplevde er i kongen.

Og vi blir førde til Stiklestad. Vi skal leva uppatt det vi har høyrte frå skulen. Vi skal gjennomleva. Det som hende kjem. Vi diktar ikkje noko inn i hendin-

ble stående i Kirken også i kulturkampens dager. Innendingene har for det meste vært av politisk og nasjonal art, men skyldes en misforstått tradisjon.

Denne holdning vant fram også i de dannede klasser. Således ble det alminnelig å betrakte hele historien om Johannes Nepomuk som satt i scene av Kirken for å fortrenge minnet om Huss. Og da den betydeligste av de tsjekkiske historikerne i moderne tid, Josef Pekar, i sitt verk om hussittenes fører, John Zizka, framstilte ham som et barn av sin tid, en rå, profesjonell kriger som i seg forenet kjærlighet til Huss og religionen med en like så stri kjærlighet til krig og plyndring, ble han sterkt kritisert og irettesatt, ikke bare av folkemeningen, men også av framstående intellektuelle førere som hevdet at den gamle kriger ikke måtte skildres som den han i virkeligheten var, men som en ydmyk Guds tjener, full av alle gode dyder. Pekar ble stemplet som en «katolsk reaksjonær», til tross for at hans forsvar av Johannes Nepomuk på mange måter ikke stemmer overens med Kirkens syn.

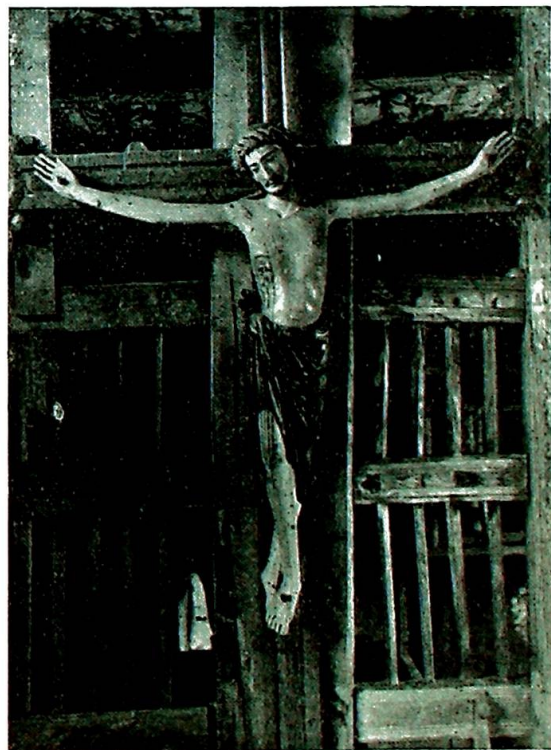
Hussittertradisjonen som av rent selviske grunner er holdt oppe av de forskjellige protestantiske sekter som i virkeligheten ikke har noe felles med den opprinnelige Hussitter-sekten, og som også ble underbygget av den autoritet som utgikk fra Masaryk og hans gruppe, var meget sterk før forrige verdenskrig og i de første ti år etter freden. Den ble trengt noe tilbake i årene før München-krisen i 1938 og under den tyske okkupasjon, den er ytterligere svekket under det nåværende «folkedemokratiske» styre som følge av Kirkens sterke nasjonale holdning. Men den finnes og er ennå meget sterk. Det er derfor ikke underlig at det kommunistiske styre forsøker å blåse nytt liv i den og bruke den i sin kamp mot Kirken.

gane. Vi ser og vi høyrer. Vi er åskådare til eit drama. «Dei stod på Stiklestad, fylka til strid, den gamle, og so den nye tid.» So er det mange og mangt som er med i oppgjerd. Menneske og maktene, heitest det. Maktene, ja! Maktene i mennesket. Driftsliv i trong til makt. Ja, men meir. Fortid og notid. Lagnad. Ja, men meir. Tankar, idear, som er gått inn i menneskelivet. Maktene over mennesket. Og menneski i strid med maktene. Og trui at menneski sjølv har skapt maktene. Og tvilen på det. Men endå meir. Årsaki til tru ut over menneskemakt. Gud, som lyser i Kristus. Og den milde Maria, som veit meir enn kvinner som eggjar menn. — Og alt er med på Stiklestad? Ja, på Stiklestad, og på alle stader i alle tider, når menneske møttest til oppgjerd.

I fortid og i notid på Stiklestad. Vi ser mennene. Alle ser kongen. Anten med eller mot kongen, med eller mot rikstanken og kristningstanken. Kongen har so sterke augo, og det gåt makt ut frå honom. Kalv Arneson kjenner det der han står. «Er du der, Kalv?» Kvi for er Kalv Arneson mot kongen? Han blir utstø der han står, og får ikkje til rettelig forklaring. Men Bjørn Stallare greidde ikkje vera svikar. So han er med kongen, og sigrar med honom gjennom nederlag.

Men det ble så utriveleg stilt på Stiklestad. Det ble so utrivelegt inne i Kalv Arneson og Tore Hund, og i den eine og den andre. Stilt og rart, saman med den ljose julinatti over Trøndelagsbygdene..... Kva hadde dei gjort, sa det. Kalv og Tore spurde ikkje sjølv slik. Det ble spurd, inne i deim, utanfor deim. Utrivelegt var det for dei som var mot kongen. For det lyste over kongen, som vilde tena Gud.....

So er det fulla ikkje meir segja? Soga segjer; og soga fortel um meir enn menneskemakt. Men på Olsokdag har vi det brennande ynsket at menneski vil kunna møtast utan våpen og slikt. Ynsket at kong Olav. Bøni at Heilag Olav.

Krusifiks i Endal kirke.

Katolikker og kommunister.

Av cand. mag. Ellen Nielsen

Vi har mottatt denne artikkel fra vår danske medarbeider, cand. mag. Ellen Nielsen, som skriver om de kristne progressister i Frankrike og deres problem siden Pavens strenge fordømmelse av kommunismen er kommet.

SPØRGSMAALET om de kristnes samarbejde med kommunister er paany blevet aktuelt ved det pavelige dekret fornylig, ifølge hvilket katolikker, der er medlemmer af det kommunistiske parti, kan ekskommuniceres. Fordømmelsen af kommunismen som lære har forlængst fundet sted. Nu har kirken ogsaa taget sine forholdsregler paa det praktiske moralske plan. Der er intet at være i tvivl om længer: en katolik kan ikke tage del i partiets aktion.

Men hvordan forholder det sig med de saakaldte kristne progressister i Frankrig, der blev saa haardt angrebet for et halvt aarstid siden og hentede sig en advarsel fra pariserkardinalen Suhard? Siden da er diskussionens bølger gaaet højt i katolske kredse ogsaa udenfor Frankrig. I vide kredse gjorde man uden videre kardinalens faderlige advarsel til en «fordømmelse», saa han gang paa gang maatte nedlægge indsigelse.

Nu maa man huske, at venstre-katolikker er en kendsgerning overallt: smaagrupper som her i Norden og i det Peron-styrede Argentina, noget større i det kapitalistiske USA og Frankrig, hvor de findes i flere nuancer: fra kommunistiske partimedlemmer over relativt selvstændige progressister og uafhængige dannelser til medlemmer af MRP i Frankrig og af det kristeligt-demokratiske parti i Italien.

Den sidst tilkomne nuance er de kristne progressister. Hvem er de, hvad vil de, og hvordan ser kirken og de enkelte katoliker paa dem? Disse spørgsmaal har fornyet interesse nu, da de repræsenterer den yderste mulighed paa venstre fløj for den troende katolik, og de skal her besvares for de franske progressisters vedkommende. (Se ogsaa en artikel af magister Olaf Pedersen i «Catholica», nr. 3, 1949).

FØRST maa det slaas fast, at de franske progressister ikke er kommunister, og at de er langt mindre yderliggaaende end progressisterne i Italien, der staar som medlemmer af kommunistpartiet. De franske kristne progressister er ikke engang hverken et politisk parti eller en «bevægelse», som det nu gerne hedder. *Union des Chrétiens Progressistes* er blot en gruppe kristne — katolikker, protestanter eller russisk-orthodokse — der i fællesskab arbejder paa at udforme og realisere deres politiske ideer. Blandt de mest kendte er den tidligere chefredaktør av «*Témoignage Chrétien*», *André Mandouze*, nu professor i Algier, endvidere *Henri Denis*, professor i retsvidenskab i Rennes, og *abbé Boulier*, som var afbildet i «*Land og Folk*» under fredskongressen i foraaret i Paris. Siden 1947 har de udgivet et blad, «*Des Chrétiens prennent POSITION*», redigeret af *Marcel Moiraud*. Her og i et manifest af 15.11.1948 finder man deres program.

Set fra et økonomisk synspunkt er progressisterne klart antikapitalistiske og kræver et afgjort brud med

alle kapitalismens tilhængere, mens de derimod vil deltage i antikapitalisternes kamp for det politiske og økonomiske fremskridt. De vil et virkeligt folkestyre, hvor folkets vilje ikke kvæles af pengemagten, og hvor udbytningen af mennesket er afskaffet. De angriber amerikansk kapitalisme og imperialism, marshallplan, atlantpagt og kolonialisme. De tager afstand fra enhver udnyttelse av religionen i politisk øjemed og især den der tilsigter forsvar af de økonomiske interesser og det kapitalistiske styre. De vil gøre ende paa den udbredte misforstaaelse, at kristendom og kapitalisme nødvendigvis hører sammen.

Disse rent økonomiske og politiske maal var det da heller ikke, den kirkelige advarsel gjaldt. Kirken vil ikke diktere sine troende nogen bestemt økonomisk eller politisk opfattelse, den har andre opgaver.

HVAD det religiøse angaar, har de katolske progressister den faste vilje at underkaste sig kirken autoritet, de er langt fra af dem, der ikke tager det saa nøje med deres religiøse pligter, men gør politiken til religion. Fremtrædende katoliker, som er deres venner uden selv at tilhøre unionen, har protesteret lidenskabeligt mod den smudskampagne, der fra gaullistisk og anden reaktionær side blev rejst mod dem. De der drives af deres samvittighed til en saadan aktivitet, fordi de har set ind i den konkrete virkelighed, som altfor mange intellektuelle savner sans for, bør dog vist heller ikke have en ringere plads i kirkens hjerte end de, der ikke har anden tanke end først og fremmest ikke selv at komme noget til eller faa ubehageligheder.

I «*Esprit*» gjorde *Emmanuel Mounier*, personalisternes ordfører, sin stilling op til unionen. Han var selv blevet mistænkeliggjort i en artikel i jesuiteridsskriftet «*Etudes*», fordi flere progressister fra tid til anden havde skrevet i hans blad, og fordi han jo vitterligt delte mange af deres sociale og politiske ideer, samtidig med at han stadig har nægtet at gøre fælles sag med dem — ligesom han nægtede at efterkomme kommunisternes indbydelse til at være med i fredskongressen. I «*Témoignage Chrétien*», hvis leder for øvrigt ogsaa er jesuit, offentliggjorde Mounier en bevæget erklæring om «den kristne avantgarde» og dens forhold til de troendes mere tungt bevægelige masse.

Sidst har en kendt katolsk prælat, *Mgr. A n c e l*, hjælpebiskop i Lyon, med indgaaende kendskab til arbejdere i almindelighed og til progressisterne i særdeleshed, taget til orde, ogsaa i «*T. C.*». Han fremstiller sagligt deres program og søger at besvare spørgsmaalet hvorfor de har faaet en advarsel, og hvorfor de ikke er blevet fordømt.

Kirken vil meget nødig fordømme dem, der ellers lever som trofaste katoliker og bekender deres vilje til at lyde kirken, og det gælder progressisterne. Kardinal Suhard indrømmer i sin advarsel, at den kristne paa det politiske omraade kan gøre brug af et meget vidtgaaende initiativ paa eget ansvar og selv kan fastlægge sin holdning i lyset af retfærdighedens og kærlighedens krav.

MEN kirken har villet minde disse folk paa den udsatte post om, at den har ret til at gribe ind ogsaa paa deres forhold til det politiske, naar den skønner, at de uden at vide det kommer i fare. Progressisterne vilde hævde, at deres politiske position er den logiske følge af, at de er kristne, «progressistes parce que premièrement chrétiens». Hertil svarer kirken, at ogsaa folk med andre politiske anskuelser kan være gode katoliker. En katolik er ikke forpligtet til at stemme for atlantpagtgen, men han har ikke lov til at sige om en anden, at han er en daarlig katolik, fordi han stemmer for pagten. Han skal yde andre den frihed, han forlanger for sig selv.

Kirken vil endvidere minde progressisterne om den alvorlige fare, de kommer i ved et regelmæssigt samarbejde med kommunister. Den er jo ikke ene om at mene, at dette partis særlige struktur gør det til en illusion at ville være med og dog bevare sin selvstændighed. Progressisterne har ment at kunne det. Og hvem kan menneskeligt set faa en ivrig politisk idealist til at opgive sin illusion. Alene kirken har en chance, og vi ser her et glimt af dens moderlige omsorg, som saa ofte misforstaas af udenforstaende.

Det gør ikke noget med et lejlighedsvist samarbejde for et eller andet bestemt afgrænset maal, hvor situationen tilraader det. Men en stadig deltagelse i kommunistisk aktion vil før eller senere gøre den kristne til materialist, og en saadan fare maa kirken advare imod, selv om den derved bliver beskyldt for at drive politik.

Progressisterne har da ogsaa loyalt aftrykt Kardinal Suhards dekret i deres blad og uforbeholdent akcepteret hans advarsel. Biskop Ancel, der tæller personlige venner iblandt dem, kan imidlertid ikke undlade at paapege, at de ikke altid i praksis handler efter de nævnte principper — dette er jo en konstant fare for alle kristne i politik, ogsaa for de højreorienterede — og han beder dem indtrængende om at forstaa ham vel, naar han maa sige, at hvis faren en skønne dag bliver til virkelighed, kan kirkens fordømmelse komme.

Men han understreger kraftigt, at de ikke behøver at give afkald paa en politisk eller økonomisk anskuelse, fordi denne ogsaa staar paa kommunisternes program. Som bekendt er kommunisterne mestre i at finde de «gode sager» og sætte dem paa programmet mindre for sagens skyld end for at gøre den til et middel til magtopnaaelse. Ingen skal altsaa afstaa fra at være en ven af freden, fordi Kominform pludselig opdager, at den falder sammen med Sovjetruslands interesser. Selv om en katolik fordømmer alt i kommunismen, som kirken fordømmer i den, skal da denne fordømmelse ogsaa omfatte *alt* hvad kommunismen gaar ind for, spørger Emmanuel Mounier i et svar paa en enquete i det gaullistiske «Carrefour»: skal han f. eks. fordømme kampen for en vis socialisering af økonomien, for folkets adgang til økonomisk og social myndighed og til driften af produktionsmidlerne, kampen mod den kapitalistiske imperialism, mod alle former for økonomisk og racemæssig udbytning og mod visse tilfælde af klerikalismens indgreb? nej, selvfølgelig ikke, for meget heraf indgaar i den kristnes kamp og andet hører under det frie skøn, en katolik har ret til over for frie problemer. Og han protesterer mod dem, der betegner enhver dristig social opfattelse som «kommunistisk». Det var forøvrigt pudsigt at lægge mærke til, at den

førnævnte smudskampagne, der startedes af reaktionære katolikker, fandt sine mest begejstrede tilhængere blandt gamle antiklerikale radikaler....

TILBAGE bliver da baade for progressister og for konservative det spørgsmaal, som ogsaa biskop Ancel stiller: hvad skal den kristne da gøre?

Og svaret er dette: hvorfor tro, at der nødvendigvis kun er to løsninger, den kommunistiske og den kapitalistiske? hvorfor skulde den kristne ikke forske videre, i lyset af de direktiver der er givet af paverne, for at finde saadanne løsninger paa de økonomiske og politiske problemer, der uden at være afhængige af de materialistiske doktriner slutter sig nøje til den konkrete virkeligheds situation?

Den kristne progressist skal trøstigt arbejde videre og gøre sig mere uafhængig af kommunismen. Den kristne konservative skal ogsaa kæmpe for sine anskuelser, men stadig gøre sig mere uafhængig af kapitalismen. Saadan arbejdes der i den uafhængige bevægelse «Økonomi og humanisme» og i mange andre katolsk inspirerede enkeltforetagender.

Ikke mindst efter ekskommunikationsdekretet mod katolikerne i de kommunistiske partier hviler der et overordentlig tungt ansvar paa progressisterne. Den politiske gerning, som de alvorlige katolikker i kommunistpartierne nu maa afstaa fra, maa tages op i uafhængighed. Der maa vises mod baade til højre og til venstre. Der maa en positiv indsats til. Det er uværdigt for katolske lægfolk altid kun at optræde i negative positioner. Det er et frygteligt ansvar at paadrage sig, hvis man ikke rører en finger selv, efter at have krævet fordømmelse af de katolikkers gerning, som af deres sociale samvittighed er drevet over i kommunistlejr.

Katolske foreldre møtes.

I tiden torsdag den 21. til lørdag den 23. juli ble det arrangeret et møte for katolske foreldre hos Liobasøstrene i København. Det var «Familia» som arrangerede møtet, og det hadde som hovedtema «Det kristne ekteskap». I tre foredrag belyste pastor Hubert Messerschmidt «Ekteskapets teologi», «Ekteskapet som Kristusliv» og «Ekteskapet som familieliv» (Foredragene som virket sterkt fengslende på alle som var møtt fram, vil bli sendt til «Familia»s lesere).

Foruten foredragene bød møtet på en samtaletime og på en diskusjon om familienes rolle i menighetens liv. Dessuten fikk man en beretning av Liobasøstrenes priorinne om de erfaringer søstrene har gjort med den mødreleiren de hadde arrangert tidligere på sommeren. Det er meningen at søstrene neste år også skal arrangere en foreldreleir.

Som rimelig er var det flest dansker blant deltagerne på dette møte. Men der var også-representanter fra de andre skandinaviske land. Blant dem som var innom på visitt, var den franske benediktiner Dom Maasabki som er en spesialist på ekteskapsteologi.

Møtet var i alle deler vellykket. Forhåpentlig er det bare det første i rekken av slike arrangementer som imøtekommer det behov som så mange katolske foreldre føler for å få brakt kontakt mellom tros livet og familielivets hverdag. «Man har oppdaget at nesten alle helgener i kirkens historie er ugifte,» sa Dom Massabki i sin lille tale på møtet. «Oppgaven er å utvikle en form for åndelig liv som gjør det like vanlig å finne helgener blant gifte mennesker som i klostrene.»

H.

Speiderleiren i Skjåk.

Et tilbakeblikk.

Dagspressen har holdt sine lesere à jour med begivenhetene i Skjåk mens 2500 roverspeidere fra over 35 land var samlet der i dagene 1.—12. august. Det kan nå etter avslutningen fra katolsk synspunkt være av interesse å kaste et tilbakeblikk på denne imponerende ungdomssammenkomst.

La oss først se leiren under den enkelte katolske rovers synsvinkel. «Leirledelsen vil sørge for at det kan arrangeres protestantisk og romersk-katolsk gudstjeneste,» sto det i programmet. Denne «mulighet for å arrangere» kan høres nokså negativ ut for speidere som er vant til å gi gudstjenesten den første plass i leiren, ja til å gjøre hele leiren til en Guds tjeneste. Det forklares helt enkelt av det internasjonale og interkonfesjonelle innslag. Og av denne grunn ble den katolske rover hverken forbauset eller skuffet. Han vet at det var synagogens synd å innskrenke seg til seg selv og lukke dørene. Kirken søker kontakt med hele verden. Den er villig til å samarbeide med ethvert menneske som har god vilje. Den katolske speider er fast besluttet på å leve i overensstemmelse med sin tro uten kompromiss, men han vet også at speideren er en venn for alle mennesker og en bror for enhver speider. Aldri vil de katolske rovere finne på å isolere seg fra det universelle speiderbrorskap. De oppdaget forresten fort at stor var den plass de kunne gi til sitt trosliv i Skjåk. Et skogkapell var på forhånd gjort i stand for de katolske gudstjenester, utstyrt til og med med klokke. Og det var større grunn til å undre seg over prestenes antall enn over deres fravær. Det har vært inntil 27 katolske prester samlet i leiren. De fleste nasjonale delegasjoner hadde en prest med seg, og tallrike var de messer som hver dag ble lest over hele leiren. Selv under den 3-dagers fjelltur kunne roverne på veien til Galdhøpiggen overvære den daglige messe: prestene hadde jo fulgt med dem i Jotunheimen. Kort sagt var Kirken der, nærværende og levende.

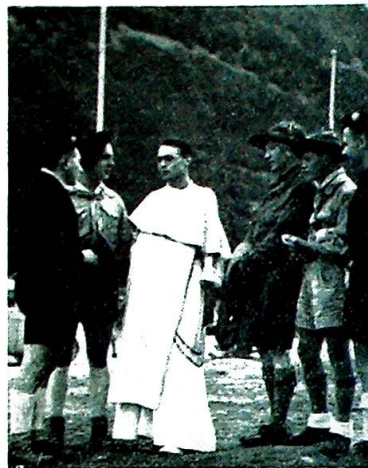
Roverne vil særlig huske to katolske manifestasjoner:

1) Den messen som ble lest i den eldgamle stavkirken i Lom. Der var det fortiden og nåtiden som møttes. Og vi tenkte om det ikke var første gang siden Reformasjonen at Messeofferet ble frembåret i den pene, ærverdige, gamle kirke. Det ble sunget på latin, italiensk, engelsk og fransk og mange var de gutter som samlet seg om Herrens bord.

2) Søndagsmessen som Biskop Mangers forrettet i friluft for om lag 500 roverspeidere. De var samlet der fra alle mulige land og av alle hudfarger og ga uttrykk for sin «enstemmighet» ved å synge de gamle gregorianske toner av «Missa de angelis» (Den preken som da ble holdt av Biskopen finnes annetsteds i bladet).

Det er sikkert nok at de roverne som var samlet i Skjåk før hadde opplevd leirer av langt større betydning for deres trosliv enn dette 4. Rover-Moot. Men det er ingen grunn til å undres over det. Og det er likeså sikkert at de der kunne møte Gud. I hvert fall var det nok av muligheter for å helliggjøre deres sammenkomst.

La oss nå se leiren fra prestenes synspunkt. Vi vil først gi uttrykk for vår takk-

Dominikanerpater Raulin, i samtale med den engelske Father Ford (nærmeste med speiderhatt) en italiener og tre franskmenn.

iført munkekutten! Snart var det en katolikk fra Egypt som spurte om han kunne ministrere i messen dagen etter, snart en franskmann som gjerne ville skrifte, en engelskmann som henkastet et muntert «good morning, father» eller en italiener som hilste på «Padre». Enten de var fra Libanon, Kongo eller Filippinene, gledet de seg over å treffe en prest, symbolet på Kirkens nærvær i denne avsides norske bygd. Hos ikke-katolikken, ikke minst blant bygdefolkene, vakte prestekjolen eller munkekutten først og fremst nysgjerrighet. Men er ikke nysgjerrigheten et utmerket middel til å skape kontakt? «Are you from India, or perhaps from Ethiopia?», ble jeg mange ganger spurt. For en forbauselse da svaret kom . . . på norsk! Og det var morsomt å la folk gjette hva denne mannen med lang kjole kunne være for noe. Aldri ble en slik samtale annet enn åpen og hjertelig.

Det ble også knyttet kontakt mellom prestene. Lørdag var de protestantiske og katolske prester samlet til en liten sammenkomst og søndag var de katolske prestene samlet omkring biskop Mangers. Det ble diskutert fram og tilbake om viktige spørsmål. Men én ting er sikker, nemlig vår felles overbevisning om at speiderbevegelsen er en fruktbringende oppdragselsesmetode, i full harmoni med vår katolske tro på den betingelse at denne metode blir tatt i nådelivets tjeneste. Måtte speiderbevegelsen slå stadig sterkere røtter i vår katolske ungdom i Norge; ungdommen vil med dyktig ledelse bare ha godt av det. Og de katolske tropper har ikke så lite å gi til speiderbevegelsen i dens helhet.

Vi kunne ikke være samlet der, 27 prester fra 11 forskjellige land, uten å sende en ærbødig hilsen til den Hellige Fader. Tanken var ikke før uttrykt, før den ble satt i praksis. Og to dager senere fikk Biskop Mangers følgende svartelegram fra Vatikanet: «Hans Hellighet, rørt over trofast ærbødighet, sender speiderkapellaner samlet til World Rover-Moot som faderlig oppmuntring den apostoliske velsignelse.»

Ja, måtte Guds velsignelse komme ned over disse 2500 unge menn som i går var samlet om sitt felles ideal, og i dag er reist tilbake til sine hjem verden over, for å leve etter sitt rovervalgspråk «Å tjene». Kristus hadde jo ikke selv noe annet valgspråk: «Jeg er ikke kommet for å bli tjent, men for å tjene.»

fr. Albert Raulin, o.p.

HOS ROVERNE PÅ SKJÅK

Tale av biskop dr. Mangers.

Det internasjonale Rover-moot som nylig ble holdt på Skjåk, hadde søndag 7. august innbudt Hs. Høyververdighet biskop Mangers til å forrette gudstjenesten for de tallrike katolske rovere. Ved dette høve holdt biskopen på fransk følgende tale:

Når jeg står overfor denne store forsamling av rovere, kristne rovere, da ser jeg for meg Kirken på marsj, Kirken som bringer blesten fra Kristus gjennom verden.

Det er nok så at dere er kommet til dette rovermoot for å nyte Norges vakre natur, men vel særlig for å komme i kontakt med deres kamerater fra de forskjellige land i verden og på denne måte skape en atmosfære av internasjonal ånd og forståelse. Men samtidig er dere også kommet som kristne rovere, og i denne egenskap bringer dere Kirken i dere og med dere. Dere representerer Kirken på marsj, Kirken som ikke lukker seg inne mellom fire vegger, men som trenger ut i verden og gjør sin gode innflytelse gjeldende overalt.

Dette innebærer en alvorlig plikt for dere, kjære rovere: plikten til å være verdige representanter for Kirken, til på denne marsjen gjennom verden å vise en refleks av den tro dere bekjenner, eller rettere en refleks av Kristus som lever og virker i og gjennom Kirken.

Om aftenen pleier dere å tenne leirbål. Dere samles om dette bålet som det flammer mot himmelen. Ingen kjenner bedre enn speiderne eller roverne symbolikken ved denne ilden som lyser opp, varmer og meddeler seg til alt som kommer i dens nærhet. Hvilket vakkert program for de kristne rovere!

Til dere står det å bære en ild som lyser. Med andre ord, dere må være levende vitner om den kristne sannhet både ved det dere sier og ved det dere gjør: «La deres lys skinne for menneskene, så de kan se deres gode gjerninger og prise deres Far som er i himlene» (Mat. 5, 16). Dere må på deres vandring gjennom verden vise at dere holder fast ved Kristi uforanderlige læresetninger og Evangeliets røst slik at dere ikke lar dere forlede av strømninger som uundgåelig ender i materialisme. Den sanne verdensfred, den rette forståelse mellom menneskene må være rotfestet i Gud, på den lære han gir i Evangeliet og som Kirken er den ufeilbare fortolker og verner av.

Til dere står det å nære en ild som varmer. Det vil si: dere må være levende vitner om den kristne kjærlighet. Verden av i dag er kald og hatefull. Skulle det ikke være en av rovernes fremste mål å tenne kjærligheten i brand mellom nasjonene, å skape en atmosfære av fred og en gjensidig forståelse? Men denne freden må baseres helt og fullt på Gud. En humanisme eller altruisme som ikke er rotfestet i Gud og Evangeliet, kan aldri skape en varig fred. En humanisme uten Gud er som en blomst som er skilt fra roten og derfor må dø, som en bekk som

er stengt ute fra kilden og til fånyttets løper ut i sanden, som en organisme uten hjerte.

Dersom en vil neglisjere Gud og hans bud, faller sjelen i lidenskapens vold: det blir hat og hærskesyke, sadisme og hovmot som fører til alles krig mot alle. Pave Pius XII har meget riktig sagt: «Freden er udelelig.» Ja, freden kan ikke deles. Den er en helhet. Freden menneskene imellom er uatskillelig knyttet til freden med Gud. Dersom dere altså virkelig vil være med og føre varme til denne verden, tjene andre, som deres motto lyder, da må dere flamme deres eget hjerte og vilje opp i samstemmighet med den kristne kjærlighets flamme, med Guds egen kjærlighet.

Til dere står det endelig å bære en forplantede ild i sinnet, i stand til å omflamme hele verden. Den kjærligheten som brenner i dere må ikke gjøre holdt ved noen nasjoner eller noe menneske. Den må vide seg ut til alle uten unntak og være basert på Evangeliets maksime om at alle mennesker er barn til den himmelske Far som lar sin sol gå opp over både gode og dårlige, både rettferdige og urettferdige. Vil en i våre moderne demokratier sette Gud utenfor, da føres menneskene og folkene ut i ruin og kaos, for da har en vraket selve fundamentet for alt brorskap. Det er bare det kristne ferment som kan bringe liv i de timelige institusjoner og sivilisasjoner: «Søk derfor først Guds rike og hans rettferd, så skal dere få alt det andre ovenikjøpet» (Mat. 6, 33).

Se dette er i få ord det program som dere, mine kjære venner, må søke å virkeliggjøre på deres livsvei, på deres marsj gjennom verden dersom dere for alvor vil være kristne rovere, symbol på Kirken på marsj. Det er på denne måten dere skal arbeide for deres egen uøddelige sjels frelse, for fedrelandets og folkenes vel, for sivilisasjonens redning og til beste for alt det vi har kjært i denne verden. Slik blir dere først verdige representanter for den levende Kirke, lysende vitner for sannheten og den kristne kjærlighet.

Den store katolske manifestasjonen da biskop Mangers forrettet søndagsmessen utenfor skogkapellet for 500 roverspeidere.

Ungdomslederskolen 1949.

«Fra nå av vil Nordens unge katolikker være en fast, sammensveiset enhet i felles arbeid og bønn,» skrev Thorfinn Juell her i bladet etter fjorårets lederskole på Dalum kloster. Utviklingen det siste år har vist at dette ikke bare var et ønske, men en realitet. Sett ut fra den synsvinkel at vi her i nord stort sett har de samme problemer å kjempe med i ungdomsarbeidet, er det naturlig at en prøver å løse dem sammen. Et av de viktigste resultater av samarbeidet er den årlige lederskole, som i år fant sted 1.—8. august på det vidunderlige Dalum kloster på Fyn. Skolen ble ledet av formannen i Sveriges Unga Katolikker Gerhard Bungerefeldt og pater Wolfsberg S. J. var dens geistlige rådgiver. Bygget på erfaringer fra i fjor var det i år tatt ut atskillig færre elever, ca. 35 som var delt opp i 5 grupper. Selv om skolen på grunn av dens korte varighet bare var beregnet på å gi et grunnlag å arbeide videre på, kan en ikke annet enn å bli forbauset over hvor mye en fikk med seg. Men så var det også program! Kl. 7.15 messe med kort preken, kl. 9—11 undervisning. Om ettermiddagen var det undervisning fra 15—17 og deretter en times sangøvelse. Ved leierbålet om aftenen var det hver dag avsatt en time til diskusjon av forskjellige ungdomsproblemer. Dessuten hendte det at fritiden ble benyttet til foredrag eller diskusjoner. Dagen ble avsluttet med kompletorium kl. 21.30.

Undervisningen omfattet apologetikk, det katolske ekteskap, foreningsteknikk, liturgi og trosliv. Pater Fens O. P. ga oss timene om liturgi ut fra betydningen den har og at vi taper noe vesentlig av vår religion om vi ikke trenger inn i den. Apologetikk høres tørt ut, men Elsebet Kieler klarte å gjøre stoffet levende for oss.

I timene om foreningsteknikk ga Øivinn Olafsen oss innblikk i de lover og regler et foreningsarbeid må gå etter. Selve foreningsarbeidet er bare et middel, men vi må utvikle dette middelet til å fungere så godt som mulig. Om den ånd som må beherske en forening ga Ilmy Heybroek noen dype sanne tanker som forhåpentlig må gro fast hos alle. Katolsk foreningsliv har dessverre alt for ofte vært preget av en, for å si det pent, litt forkjært ånd.

Det katolske trosliv må gjennomsyre oss og bestemme alle våre handlinger, lærte Sven Damsledt oss, og i timene om det sakramentale ekteskap la Flemming Kieler på en vakker og verdig måte problemene innen ekteskapet fram

Ungdomslederne og deres ungdomsprester samlet om biskop Suhr. I annen rekke pater Wolfsberg, S. J. (D.mk.), i tredje rekke pater Fens, O. P. (Sv.) og den kjente franske benediktiner Leclercq. Forrest (sittende) skolens leder G. Bungerefeldt (Sv.).

III. NORDISKE AKADEMIKER- STEVNE

Nordens katolske studenter holdt i år sitt 3. sommermøte. Det ble arrangert av det danske «Academicum Catholicum» og holdtes i Helsingør fra lørdag den 23. til søndag den 31. juli.

Deltagerne, henimot 100, ble innkvartert på Marienlyst skole, som ligger like ved siden av Helsingørs katolske kirke, og foredragene under møtet ble holdt i kapitelsalen til et fordums karmelitter-kloster. Både klosteret og dets kirke, Maria-kirken, er godt vedlikeholdt og gir en anelse om hvordan fortiden har vært.

Helsingør er i det hele tatt preget av historie. Vi følte dette alt den første kvelden da vi gikk ned til Kronborg slott og satte oss på murene. Mens solen gikk ned over Øresund, så vi utover vannet og båtene, og til tross for dette betagende syn var kanskje en og annen prosaisk nok til å minnes Øresunds-tollen.

Hver dag begynte med dialogmesse med offergang og preken og endte med kompletorium.

Hele første dagen, en søndag, var viet til bønn og betraktning. Hensikten med dette var, som pater Thorn sa

for oss. Stadig framhevet han det sakramentale ved ekteskapet. Samlivet er ingen idyll i vanlig forstand, nei, det er en kamp for å nå fullkommenheten hvor de to, bundet sammen av den naturlige og overnaturlige kjærlighet og understøttet av den nåde sakramentet gir, i kampen for det gode kan finne lykken også i dette liv. Det var timer av stor verdi for alle, for et av de viktigste grunnlag for alt vårt arbeid er det gode katolske hjem.

Fritiden ble nyttet til å knytte kontakter og til å utveksle erfaringer, og for øvrig satte det ekte gode katolske humør sitt preg på samværet til tross for at været av og til var temmelig surt. Men en kunne jo til gjengjeld bli varm av all den omsorg St. Hedvigsøstrene viste oss. Det var ikke minst den ånd som preget søstrene i klosteret som gjorde sitt til å skape den ånd som hersket over skolen, denne ånd som likesom vokste for hver dag og som nådde sitt klimaks siste leirbålskveld. Været hadde snudd seg, det var blitt en deilig, mørk sommerkveld, og etter at lærerne hadde gitt oss et konsentrat av sine tanker, tråtte pater Wolfsberg fram til det hendøende leirbål. Bøyd over bålet for å kunne se i flammeskjæret, leste han gradualet fra festen for Kristi forklaring på berget, og så holdt han en preken vi aldri vil glemme. Den traff midt i alt det vi hadde gått og tenkt på i denne uken, vi følte at her la pateren fram for oss de viktigste ord på hele skolen. Dypt grepet satt vi der og så inn i bålet eller opp mot Ham som talte til oss gjennom pateren. Og da så pater Wolfsberg sakte satte seg ned følte vi alle at Kristus var midt i blant, vi følte at her hadde vi opplevd noe som ville hjelpe oss når vi siden dro hjem, enten det var til en liten ensom menighet langt nord eller til en større i storbyene. Det var helt stille, men inne i oss var det en stemme som talte til oss. — Så tråtte Bungerefeldt fram og sa stille: Alt er sagt. Det er ingenting å føye til. Vi går til komplet. Stille reiste vi oss og i taushet gikk vi ned gjennom den vakre parken og inn i kapellet. Og her sang vi kirkens gamle liturgiske aftenbønn og aldri har vi vel lagt slik alvor i det gamle responsorium. «In manus tuas Domine, commendo spiritum meum.» — I dine hender, Herre, overgir jeg min ånd.»

Johannes Bruce.

i sin preken om morgenen, å innprente i oss bevisstheten om at troen er det viktigste i vårt liv. Det er forskjell på det åndelige og det intellektuelle, og selv det edleste tankearbeid rummer en fare, nemlig åndelig hovmot. I løpet av dagen var det tre foredrag av pater Roos om messens teologi, liturgi og spiritualitet. Særlig paterens forklaring av liturgien var egnet til å gi alle en dypere forståelse av hva det vil si å delta i messen. Han fikk oss til å tenke over hva det lille ord «amen» virkelig betyr. Det er menighetens bekræftelse av det som skjer på alteret.

Dagen endte med en vakker og vellykket kirkekonsert i Maria-kirken.

I den uken som fulgte var det med unntagelse av en dag et foredrag hver morgen kl. 10. Hovedemnet «Kristus og det europeiske menneske» ble behandlet under noen av de synsvinkler som er mest fremtredende i vår tid.

Mag. scient. Olaf Pedersen talte om «Kristus og det tekniserende menneske», pastor Højbo om «Kristus og det humanistiske menneske», magister Daniel Haakonsen om «Kristus og det eksistensialistiske menneske», lektor Wollmick om «Kristus og det kommunistiske menneske», redaktør Bølling om «Kristus og det nasjonalistiske menneske». Til slutt var det foredrag om «Det katolske menneske» av fil. mag. Arne Rask.

Det er ikke godt å si hvilket eller hvilke av disse foredrag bør særlig fremheves. Lektor Wollmicks var vel det mest solide og grundigst gjennomtenkte.

Foredragene ble etterfulgt av diskusjoner som ofte tok mange veier, så det er ikke så godt å referere.

I forbindelse med det tekniserende menneske kom man inn på spørsmålet om hvilke profane ting kan «døpes» og således bidra til menneskets helliggjørelse, og dette brakte med seg spørsmålet om i hvor stor utstrekning menneskelivet kan forløses her i verden. Både dette foredrag og foredraget om det humanistiske menneske førte til en drøftelse av det problem som alle kristne til alle tider har stått overfor, nemlig: hvordan skal vi på samme tid bruke verden og løsrive oss fra den? Hvordan skal vi samtidig kunne hengi oss til noe dennesidig og gi vår sjel til Gud?

Etter foredraget om det eksistensialistiske menneske ble det dannet to diskusjonsgrupper, en for å snakke om erkjennelsesproblemene, en annen for å behandle frihet og handling.

En dag hadde vi en fin utflukt. Vi reiste først til Rungsted og hilste på forfatterinnen Karen Blixen, og derfra dro vi til Aasebakken, Danmarks eneste kontemplative kloster. Der slo vi oss ned i hagen og spiste, og så holdt lektor Wollmick sitt foredrag om «Kristus og det kommunistiske menneske». Mot slutten av foredraget ble han avbrutt av en voldsom regnskur. Vi styrtet til bussene og reiste til Fredriksborg slott, som vi besøkte. Etterpå kjørte vi til Fredensborg slott hvor vi tok en rask tur inn i parken, men så hadde vi ikke tid til mer, — og visstnok var vi heller ikke mottagelig for flere inntrykk!

Noen ettermiddager var det omvisninger i Helsingør, og av og til hadde vi litt tid for oss selv.

En ettermiddag bød på en meget interessant avveksling. Professor Amann ved Det orientalske institutt i Rom viste oss lysbilleder av byzantinsk kirkekunst og ga oss samtidig et lite glimt av den orientalske kirkes åndelige rikdom, så vi fikk en levende forståelse av at det ellefte århundres skisma var like skjebnesvanger for kristenheten som det 16. århundres reformasjon. Alle kristne har mistet noe ved atskillelsen.

Flere kvelder var det foredrag av utenlandske prester. Det begynte med et foredrag av pater Copleston, Heathrop College, England, om «The Flight from Metaphysics». Da

pater Copleston var blitt forhindret fra å komme, ble hans foredrag lest opp av hans elev, pater Dorn.

En aften holdt pastor Messerschmidt et foredrag om nødvendigheten av å lese den Hellige Skrift. Dette foredrag gjorde det dypeste inntrykk på forsamlingen, og det av gode grunner. Pastoren fremsatte som sin mening at den sakramentale fornyelse som vår tid har opplevet, trenger en støtte for å bli av varighet. Den må suppleres av en ivrigere bibellesning. Den hellige skrift er Guds egen tale til oss. Alle store tider i Kirkens historie like fra kirke-møtet i Nicaea har vært nøye knyttet til et ivrig studium av den Hellige Skrift.

Den siste dag ble møtets høydepunkt. Da reiste alle inn til København for å være til stede ved Leif Kaysers prestevigsel i St. Ansgars kirke. Både Hans Høyærværdighet biskop Suhr og den nye prest var til stede ved den frokost som avsluttet studentenes møte.

Borghild Gundersen.

Det vakreste sted jeg vet.

Av Kirsten Dæhli.

Alt en elsker er vakkert, derfor er det få eller kanskje ingen som kan avgjøre om en ting er stygg eller pen. Det er følelsene som spiller inn. Ta nå f. eks. et hjem, om det er falleferdig, rotet, umalt og stygt, sier de fleste, det er det vakreste sted jeg vet. Jeg vil nå derfor ikke skrive om noe som er mitt, men vårt — fjellet.

*

Rjøyskatten smyger seg ut av hula og myser mot sola, skodden driver ennå over fjellet. Men den må tidlig opp som har en hel familie å forsørge. Den legger i vei. Markmusa kjaser og maser for å få husbonden ut av huset, så de kan få fatt i en godbit før de andre dyra tar alt. Hos rypa, haren, måren, reven og hoggormen er det likedan. Alle tror at de er førstemann opp, og at de andre sover enda. De smetter og kryper, hopper og flyr bortover vidda så lyng, blomster og dvergbjørk blir vekket av lurvelevenet. Det er da svært så tidlig dyra er på ferde i dag, nå får de øye på hverandre, venn og fiende, men det er en annen som også ser forsamlingen der. Han kretser rundt et par ganger, så stuper han ned mot dem. — Hauken! De smetter og kryper, hopper og flyr, side om side. Angsten gjør dem til ett folk mot en felles fiende. Det samme skuespillet gjentar seg hver morgen, for det er snaut med mat i fjellet. Kreaturene tar det mer med ro, for de eter gras de, og det er det nok av til alle, saftig og grønt. Så suser vinden, svalende og stille, gjennom dvergbjørk og lyng som duver rytmisk og melodisk. En lytter til fjellbekkens kåte, muntre lek bortover vidda, nedover fjellsiden i stormende hallingkast. Dette er fjellets sang en sommerdag.

Himmelen er tindrende klar og blå, luften skarp. Kulden kommer og plantene fryser. Men for noen farger! Det lyser, blinker og glitrer, rødt og grønt, gult og blått, lilla og violett, og over det hele ruver en høy, kvit snøkrone som en konge. Tåken kommer sigende og legger seg som et fuktig, grått ullteppe over vidda. Hui, hui, vinden uler gjennom lyng, einer og dvergbjørk. De svake plantene blir revet løs, slynget vekk, kastet kull om kull bortover. Lyng, einer og dvergbjørk bøyer seg dypt til jorden, dels for å unngå stormens store krefter og dels for å verne de mindre planter. Et lyn flerrer det tykke grå og tordenen ruller. Fjellet skjelver. — Det er høst.

Det snør, det snør. De store kvite fillene faller og faller i det uendelige. Et kvitt teppe legger seg over det hele. Alt liv sover. Det er stille, stille —. Så kommer vinden, med all sin styrke farer den bortover det kvite teppet, pisker snøfillene opp, hvirvler dem avgårde i en fantastisk fart. Vinden uler. — Stormen stilner av like fort som den er kommet. Nå dukker månen fram og kaster sitt spøkelsesaktige lys over snøhavet. Den smiler stille da den ser to par skispor side om side bortover det glitrende kvite. Hvor godt en kjenner disse menneskekrypene som nyter vidda i måneskinn.

Knopper spretter, det høres dumpe drønn av snø som smelter og raser nedover fjellsidene. Våren kommer, stor-

mende, jublende. Den lille bekken fra sommerdagene er blitt til en brusende, skummende foss, voldsomme vannmasser styrter nedover. Alt det kvite forvandles som ved et trylleslag til grønt. Fuglene kommer, de kvitrer og jubler. Dyra kryper fram fra vinterhiet, yre og glade boltrer de seg i vårsola. Dvergbjørka rister den tunge, våte snøen av grenene, retter seg opp og kler seg i håpets farge. Over alt sprudler og spreller det av liv.

Dette er fjellet. Norges vidunderlige, ville og harde fjelltrakter. Nasjonalfølelsen blander seg med en inderlig takk til Gud, som har skapt alt dette skjønne. Jeg elsker dette. Fjellet er det vakreste jeg vet!

Ved jubelåret 1650. Broderskapene i prosesjon.

Spørreskjema og foreløbig anmeldesskjema for pilegrimsferden til Rom i 1950. Kun for katolikker

(Andre må gjøre personlig henvendelse til stedets katolske sokneprest.)

Nedenstående opplysninger er absolutt nødvendige for at komiteen skal få en noenlunde oversikt over deltakerantallet, og de forskjellige forhold som spiller inn for hver enkelt. Særlig med hensyn til plassbestillinger i Rom som må foretas allerede på det nåværende tidspunkt.

Innsending av dette skjema er ikke noen absolutt bindende anmeldelse, men kun for oversiktens skyld. Det kan heller ikke på det nåværende tidspunkt gis noen bindende priser, men ifølge det danske overslag skulle turen fra København koste sa. D. Kr. 950. Det er imidlertid gode ferden skal bli en virkelig pilegrimsreise, og skal ha minst muligheter for at det kan bli gjort billigere. Dersom en ønsker hotellværelse og ellers ekstra service, må en regne med at det blir dyrere.

Herr

Fru

Frk.

Adr:

Hvis ønskes privat innlosjering oppgi:

Alder: Stilling

Når ønskes De å reise: (Stryk det som ikke passer)

Hovedpilegrimsferden i mai.

I oktober.

Innlosjering: Hotell / Privat (paying guest) / Sovesal

Reisemåte: Jernbane / Pullmanbusser / Fly

Hvor langt tidsrom kan disponeres:

Etter gjennomgåelse av de skjemaer som hittil er kommet inn, finner komiteen at pilegrimsferden bør konsentreres om Rom mest mulig. Dette vil også gjøre turen billigere. Det vil likevel bli undersøkt om reisemuligheter til andre steder i forbindelse med hjemreisen for de som ønsker å gjøre dette på privat basis.

Forøvrig gjør vi oppmerksom på at det er den skandinaviske komites og også Centralkomiteen i Roms mening at mulig preg av turistreise. Eventuelle anderledes troende som skulle få anledning til å slutte seg til, må være oppmerksom på dette.

NB!

UTFØRLIG PROGRAM OVER REISEN VIL BLI OFFENTLIGGJORT I NESTE NR. AV ST. OLAV.

Komiteen håper da også å kunne oppgi den definitive pris for reisen.

Komiteen for Romaferden,
Akersveien 5, Oslo.

LITTERATUR

Verlag Herder, Wien: Dr. Leopold Novak, Te Deum Laudamus Gedanken zur Musik Anton Bruckners. 96 sider. Pris østerrikske Schilling 38,60.

De fleste mennesker tenker seg musikken som noe som bare tiltaler følelsene, den består av mer eller mindre pene melodier, rytme osv. At også musikken kan ha sitt språk, som den uttrykker tanker og ideer med, ligger fjernt for de fleste. I vår tid opplever vi imidlertid at en stor stat dikterer sine komponister hvorledes de skal komponere for ikke å stå i motsetning til statens ideer.

Den store østerrikske komponisten Anton Bruckner hører til de komponister som ikke bare komponerte toner, men som også ville si noe med sine toner. Hans virkeår falt midt i forrige århundres stormfulle tid, da positivismens virkninger begynte å sette sine dype merker i åndslivet, men for mennesket og kunstneren Anton Bruckner var dette bare en ansporelse til det motsatte. Hele hans produksjon ble en dokumentasjon av hans immaterielle livssyn, av hans katolske livssyn. Derfor har han heller aldri blitt noen populær komponist hos oss. Han blir for filosofisk, man ser på ham som noe svært eksklusivt. Når man oppfører et av hans verker her hos oss, så er det en begivenhet utenom det vanlige, og våre egne kritikere har øyensynlig lite forståelse av den egentlige kjernen i Bruckners musikk. De er iallfall høyst motstridende.

Bruckner skrev ikke bare store symfonier. Han regnes også som en stor kirkekomponist, noe som verden har vært svært fattig på i de siste 150 år.

Det er ett av hans store kirkeverker som dr. Leopold Novak tar opp til en interessant analyse. Det er alltid vanskelig å skrive eksakt om musikk. Mer eller mindre subjektivt må det vel bli, men det er vel også en betingelse for et levende og ekte verk, enten det nå er selvstendig kunst eller om kunst.

Dr. Novak gjennomgår verkets tekst og musikk, og han forsøker å vise hvorledes det innerligste forhold hersker mellom disse to, ja så innerlig, at tekstens ord bare blir tomme ytringer. Den egentlige tekst finnes forherliget i tonenes språk.

Det er også noe annet enn bare en analyse dr. Novak vil gi. Med Bruckners «Te Deum» vil han vise menneskene en vei til fred.

«Wirrnis liegt über der Welt.» Slik begynner han boken. «Kaos hersker i verden. Fylt av angst går spørsmålet blant folkeslagene, når dødens gru skal forsvinne, når lysere stråler endelig vil vise seg på livets horisont.» Og gjennom sin dype innlevelse og ekte forståelse av Bruckners geniale verk gir han også svaret. «Spørsmålet er ikke «hvorledes» eller «hvorledes da», men «hvorfra» og «hvorhen». — — Veien går fra den evige fred og til den evige fred. Det som

UTLANDET:

VATIKANET

Plakat for Det hellige år.

Sentralkomiteen for Det hellige år har sendt ut en plakat med offisielle meldinger for Det hellige år. Plakaten domineres av obelisker på Petersplassen med Peterskirken i bakgrunnen. På plakaten finner man de ord som Paven uttalte den 2. juli 1948: «Må Det hellige år bli opptakten til fred, velstand og fremgang for menneskene.»

DE FORENTE STATER

Kardinal Spellman mot Eleanor Roosevelt.

Erkebiskopen av New York, kardinal *Spellman*, har i et meget skarpt brev vendt seg mot fru *Eleanor Roosevelt* og påtalt den anti-katolske holdning hun inntar i spørsmålet om offentlige bevilgninger til de katolske skoler i De forente stater.

Kardinalen beskylder fru *Roosevelt* for i dette spørsmål å innta en diskriminerende holdning, lite verdig en amerikansk mor. Når hun angriper ham på grunn av det standpunkt han har inntatt til den s.k. *Barden-Bill* som ikke tar hensyn til katólikkenes krav, kan det bare skyldes uriktige informasjoner, manglende kjennskap til de virkelige forhold eller føres tilbake på snevre fordommer.

Kardinalen kommer i brevet også inn på de katolske skolars berettigede krav på likestilling med de offentlige skoler og framhever at også den katolske ungdom har utgytt sitt blod i bitter kamp mot undertrykkelse og forfølgelser. «Vil De,» spør han, «nekte de katolske unge menn som har stått på dødens terskel og som har lidt martyriet for at De og jeg skal kunne leve i en verden av fred og frihet, de samme rettigheter og fordeler som barna til amerikanske sekterister nyter godt av og som fedrene til den katolske ungdom i like høy grad er med på å betale?» Til slutt avfyrrer kardinalen denne salve: «Fortsetter De med å angripe meg i noen av Deres artikler og beskylder De meg enda en gang for stridbarhet, kommer jeg ikke til offentlig å anerkjenne Dem lenger.»

Fru *Roosevelt* har svart og erklærer i sitt brev at hun i sin tid gikk inn for *Al Smith* den gang han var stillet som presidentkandidat (*Al Smith* var katolikk). Hun sier at hun føler seg krenket over å bli beskyldt for intoleranse, da hun ikke ligger under for den slags følelser.

ENGLAND

Sosialiseringen av industrien.

På det første kursus for katolske arbeidere som ble arrangert av det katolske sosiale laug i *Newbattle* ved *Edinburgh*, holdt professoren i etikk i *Maynooth*, pastor dr. *Lucey*, foredrag om faren ved en fortsatt sosialisering av landets industri. Han uttalte bl. a.:

«Det er på høy tid at det settes en stopper for en fortsatt sosialisering av landets industri, og at staten beviser at

ligger imellom er det daglige livs fuge, den uavlatelige bønns melodi og — for den som kan det — lovprisning til Gud dag og natt, i lyse og tunge stunder. Da er freden virkelig kommet til verden.»

Og så var det *Bruckner* selv i sin sunne humor: hvis det gikk galt for ham på dommens dag, ville han vise sin Herre partituret til «*Te Deum Laudamus*» med forsikring om at han hadde skrevet det bare for ham alene. «Etterpå slipper jeg nok igjennom.»

Og likesom *Bruckner* selv så på sitt verk som et middel til å «slippe igjennom», nå høyere opp, slik kan verket — og derigjennom også dr. *Novaks* dypfulte analyse av det — også vare for vår tid.

Boken er forsynt med over hundre noteeksempler og er praktfull i tofarget trykk.

den kan lede landets produksjonsliv bedre enn den enkelte borger. Det er på høy tid at arbeideren får en stemme med i laget også i de sosialiserte bedrifter, slik at deres interesser kan bli bedre ivaretatt. Fremfor alt er det på høy tid at forbrukerne får det de trenger og ikke bare det enkelte spesialister mener er godt nok for dem.»

Foredragsholderen kom også inn på den sosiale ordning som Kirken går inn for, en ordning hvor det enkelte menneske kan utfolde sitt initiativ fritt under statens kontroll. Statskontroll og ikke statsmonopol er den vei vi må gå, framholdt foredragsholderen.

FRANKRIKE

De franske kardinaler går inn for en skolelovgivning, basert på demokratisk frihet.

De franske kardinaler har oppfordret de franske katolikker til «å bruke sine rettigheter som borgere til å få de offentlige myndigheter til å gi en skolelov som gir alle familier adgang til å få sine barn utdannet i skoler som tilfredsstiller de krav samvittigheten stiller». Denne oppfordring er framsatt i et felles hyrdebrev, undertegnet av biskopen av *Lille*, kardinal *Lienart*, av erkebiskopen av *Lyon*, kardinal *Gerlier*, av erkebiskopen av *Toulouse*, kardinal *Saliege*, og av erkebiskopen av *Rennes*, kardinal *Roques*, på vegne av hele det franske hierarki.

«Vi kommer ikke til å slutte med å gjenta,» heter det i hyrdebrevet, «at det ikke er demokratisk frihet å tillate bare de velstående å velge skole for sine barn. Staten har plikt til så snart som mulig å finne en form som i samsvar med det franske samfunns finansielle muligheter sikrer alle samme samvittighets- og tankefrihet uten hensyn til deres økonomiske forhold. Vi er overbevist om at om alle katolikker, forenet i kristent brorskap, fortsetter å kreve anerkjent den kristne skoles rettigheter, vil disse hellige familierettigheter snart bli anerkjent.»

Hyrdebrevet retter til slutt en takk til lærerne ved de kristne skoler. Takket være deres oppfylling og selvfornektelse har det vært mulig å opprettholde skolene.

Utenriksminister *Schuman* deltar i valfart.

Frankrikes utenriksminister, *Robert Schuman*, kommer til sammen med en større gruppe pilegrimer å begi seg til *Midland, Ontario*, for å delta i høytidelighetene i anledning 300-års dagen for den hellige *Jean de Brebeufs* død.

Internasjonal valfart til *Lourdes*.

Pilegrimer fra De forente stater, England, Irland, Tyskland, Belgia, Canada, Frankrike, Sveits og Holland kommer til å foreta en særlig valfart til *Lourdes* i tider 8.—10. oktober for å be for alle dem som sitter i fengsler og konsentrasjonsleire for sin politiske overbevisnings skyld. Valfarten finner sted på initiativ av Den internasjonale komité til forsvar av kristen kultur, hvis hovedsete er i Paris. Biskopen av *Tarbes* og *Lourdes*, Mgr. *Théas*, har tilsagt sin støtte.

HOLLAND

Radio-presten *P. de Greeve*: Forlat Deg ikke på fremmede!

Stort sett har verden funnet seg i religionsfølgelsene bak jernteppet med tålmodighet. Man har behandlet dem konvensjonelt. Noen har protestert. Dermed er det blitt. Det fører ikke til noen resultater om de kristne venter på at andre skal gjøre noe for dem. Derfor må katolikker i alle land nå samle seg i en eneste stor verdensprotest, ropte den hollandske kringkastingsprest *P. de Greeve* ut i eteren nylig.

Han erklærte at den katolske verden ikke kan forholde seg passiv til de redselsfulle forbrytelser som nå begås mot religionen. Når De forente nasjoner trer sammen igjen i september må verdens 400 millioner katolikker sende inn en tordnende protest. Alle katolikker i hele verden må mobiliseres til en slik masseprotest.

I sin tale pekte *P. de Greeve* for øvrig på at religionsfølgelsene i vår tid er et resultat av den avkristningsprosess som satte inn allerede i Mellomalderen, og at det ikke er gjort med en håndbevegelse å få bukt med den. Bare vedvarende bønn, nestekjærlighet og kristenliv vil i tidens løp kunne overvinne dette onde.

Årsaken til kommunismen er ikke de 13 forbrytterne i *Kreml*, uttalte *P. de Greeve* videre. De er bare redskaper som tar hevn for verdens ukristelige fortid. Kommunismen kan bare overvinnes ved at en sann kristen ånd får gjøre sin gjerning i tiden.

ITALIA

Er alle kommunister ekskommunisert?

Ikke alle kommunister ekskommuniseres av Det hellige Officium dekreter av den 1. juli, framheves det i vel underrettede kretser i Rom. Mange aviser, understrekes det, har ikke gjengitt dekretet i sin helhet og har gitt det en feilaktig tolkning. Av de fire spørsmål som ble forelagt Kardinalens kongregasjon av Det hellige Officium, var det bare det siste som omfattet spørsmålet om ekskommunikasjon.

I henhold til de svar som kardinalene ga og som ble godkjent av Paven, er det forbudt å slutte seg til et kommunistisk parti eller å understøtte det, å lese, distribuere eller på annen måte støtte kommunistiske publikasjoner. Alle som gjør dette «med viten og vilje», må ikke gis adgang til Kirkens sakramenter; de er likevel ikke ekskommunisert, med mindre de også rammes av innholdet i det fjerde spørsmål. Ekskommunisert blir de som «bekjenner kommunismens materialistiske og anti-kristne læresetninger, og særlig de som forsvarer og utbrer dem.»

Det er derfor nødvendig å sondre mellom tre grupper av kommunister, hevdes det i kirkelige kretser i Rom:

1) De som er kommunister av tvang (dette er ofte tilfelle i Romania, Bulgaria, Ungarn, Tsjekkoslovakia, Polen og i flere andre land) rammes ikke av dekretet og kan motta sakramentene.

2) De som har sluttet seg til det kommunistiske parti av økonomiske grunner og som trodde de kunne gjøre dette og samtidig forbli katolikker, må opplyses om at de kommunistiske doktriner ikke lar seg forene med kristendommen. Lover de å forlate partiet, kan de meddeles absolusjon og motta den hellige kommunion. Ønsker de fortsatt å være både kommunister og katolikker, kan de ikke anses for å være i god tro, og må utelukkes fra sakramentene. Likevel er de ikke ekskommunisert.

3) De kommunister som aksepterer kommunismens materialistiske og ateistiske doktriner, ekskommuniseres som frafalne. Det er ikke nødvendig at de offentlig bekjenner seg til disse doktriner. De rammes av ekskommunikasjonen også om de privat gir uttrykk for slike synspunkter, forutsatt at dette skjer klart og utvetydig. Ekskommunikasjonen kan bare heves av Den hellige Stol eller av de kirkelige myndigheter som Paven forlener med en slik fullmakt.

Det understrekes at dette ikke er første gang at medlemmer av kommunistiske partier nektes sakramentene. Slike bestemmelser har i lengere tid vært i kraft i Holland og i forskjellige bispedømmer i Italia.

Hvordan italienerne ble behandlet i sovjet-russisk krigsfangenskap.

På samme måte som Kravtsjenko-saken avslørte virkeligheten i Sovjet-Samveldet for franskmennene, har en rettssak som har vakt oppsikt i hele Italia, kastet lys over den behandling de italienske krigsfangene fikk i Sovjets fangeleire.

Den kommunistiske senator *d'Onofrio* som ble fengslet av Mussolini, men som senere på grunn av sin anti-fascistiske kamp ble senator, reiste sak mot flere hjemvendte italienske krigsfanger for å få dem straffet fordi de under krigen kjempet mot bolsjevikene i stedet for å nekte å lystre ordre.

Under rettssaken kom det fram at nevnte *d'Onofrio* hadde vært «80 000 italienske krigsfangers fangevokter» — *d'Onofrio* reiste etter Mussolinis fall til Sovjet for å agitere for kommunismen blant de italienske krigsfangene — og at han hadde anmeldt en hel del av dem til Sovjets hemmelige politi. Det bevismateriale som ble lagt fram i retten bekrefter ytterligere den systematiske fornektelse av menneskerettighetene som Sovjet praktiserer. Kapusineren *Fr. Turla* som var felprest ved et Alpe-regiment, erklærte at forholdene i fangeleiren ved *Krinovaja*, hvor 27 000 italienske krigsfanger var internert, var så redselsfulle at fangene tre ganger hadde bedt om å bli skutt for å slippe sine lidelser. Mer enn et vitne bekreftet at det var forekommet kanibalisme blant fangene, og at det i en annen leir i løpet av noen få måneder bare var tilbake 480 fanger av 5000. Resten hadde sultet ihjel. En tidligere artilleri-offiser, *Domenico Dal Toso*, fortalte at han under oppholdet i fangeleiren i Sovjet hadde fått følgende spørsmål av *d'Onofrio*: «Venter De virkelig at De med slike ideer vil få vende tilbake til Italia? Har De ikke opplevd den russiske vinter?»

d'Onofrio hadde ikke stort han skulle ha sagt. Vitneprovene var så overveldende at dommen gikk ham imot. Han

ble også ilagt saksomkostningene. Virkningen av denne rettssak har vært enorm i hele Italia.

Pro-kommunistisk avis må innsittle.

Den pro-kommunistiske aftenavis «*La Republica d'Italia*» har plutselig sluttet å utkomme. I sitt siste nummer meddeler den at det skyldes «økonomiske vanskeligheter». Avisen som påsto at den var uavhengig, men som konsekvent gikk inn for en pro-kommunistisk linje, har utkommet i to år. Den var særlig kjent for sin anti-kirkelige holdning.

Rom — hele kristenhetens møtested.

På Frankrikes nasjonaldag holdt den franske ambassadør ved Den hellige Stol en tale for den franske koloni i Rom. Ambassadøren, grev *Wladimir D'Ormesson*, uttalte bl. a. følgende:

«Den evige stad er i ordets egentligste forstand hele kristenhetens møtested. Hvor mange mennesker har jeg vel ikke allerede i løpet av de ti måneder jeg har vært her sett komme og gå! Hvor mange høye geistlige og legfolk! Hvor mange enkelte pilegrimer og andre besøkende kommer vel ikke hit til sivilisasjonens pol som legemliggjør påvedømmets residens for å hylle Kirkens overhode og for å søke råd og veiledning! Jeg tror vi må søke langt tilbake i historien for å finne en tid, da påvedømmet kunne glede seg over en slik universell betydning for sin jordiske misjon.

Som bevis kan jeg anføre at det i 1880 — altså for bare 70 år siden — fantes 8 utenlandske diplomatiske representanter ved Den hellige Stol. I dag finnes det 40 og dette tall vil ytterligere stige i årets løp. Og det er ikke bare kristne nasjoner som på denne måten gir uttrykk for sin anerkjennelse av Pavens suverenitet. Også stater hvor katolikkene er en liten minoritet, er representert ved Den hellige Stol. Derimot savnes visse nasjoner som helt eller i overveiende grad er katolske. Trass i tidens veldige dramatik opplever vi at sterke krefter slutter seg sammen for å forsvare de åndelige verdier og menneskets frihet. Det skyldes at ordet kristendom igjen har fått en mening. Den gikk tapt i sorgløse og lettsindige tider, men er funnet igjen i vår tid.»

JAPAN

Kristne valgt inn i parlamentet.

Parlamente ti Japan teller for nærværende 19 kristne, folkevalgte representanter. I regjeringen sitter det en kristen statsråd.

POLEN

De polske kommunisters svar på Pavens anti-kommunistiske dekret.

Den kommunistiske regjering i Polen har nå i nærvær av presidenten vært samlet til drøftelse av Pavens anti-kommunistiske dekret. Resultatet av drøftelsene er blitt et dekret for religions- og samvittighetsfrihet. Det inneholder bestemmelser som sikrer trosfriheten, men samtidig harde straffebestemmelser mot dem som taler mot den marxistiske livsønskuelse.

PORTUGAL

Erkebiskop Yu Pin av Nanking besøkte Fatima.

På sin tilbakereise til China oppsøkte erkebiskopen av Nanking, *Yu Pin*, *Fatima* i Portugal og tilbrakte en hel natt i bønn i Helligdommen for Chinas fred. Om morgenen leste han messen i samme hensikt i det kapell som er bygget der hvor Den hellige Jomfru åpenbarte seg.

ROMANIA

Alle religiøse ordners og kongregasjoners virksomhet forbudt.

Ved et dekret som ble kunngjort av den kommunistiske regjering i Bucuresti den 2. august, ble det satt en definitiv stopper for virksomheten til religiøse ordner og kongregasjoner. Alle sykehus, skoler og andre institusjoner ble «overtatt» av staten i fjor. Dekretet sier at religiøse ordner og kongregasjoner av den grunn er blitt overflødige. Munker, legbrødre og nonner har fått 20 dager på seg til å melde fra til Undervisningsdepartementet om de fortsatt ønsker å leve et religiøst liv. Fem ordenshus vil ennå bli holdt åpne, et i Bucuresti og 4 i landdistriktene. De ordensfolk som ikke vil leve sammen med andre ordensfolk i disse ordenshus, plikter å melde seg til arbeide hos Arbeidsdepartementet. Om lag 1400 katolske nonner og vel 100 munkere rammes av dette dekret.

Kommunistene drøfter «likvideringen av den katolske motstand».

I regjeringsbygningen i Bucuresti ble det i midten av juli holdt et møte av ledende rumenske kommunister som i to timer drøftet Pavens anti-kommunistiske dekret. Den røde patriark for den rumenske ortodokse kirke, Justinian *Marina*, var nærværende. Av andre framtrepende kommunister var statsministeren *Petru Groza*, finansministeren *Vasile Luca*, innenriksministeren *Teohari Georgescu*, ministeren for religiøse anliggender *Stanciu Stoian* og sjefen for armeen og det hemmelige politi *Emiliu Bodnariuk* til stede.

Møtet besluttet å henstille til patriarken, Justinian *Marina*, å gripe til nye forholdsregler for å få «likvidert den katolske motstand». Alle katolske biskoper i Romania, både av den latinske og den østlige ritus, er nå arrestert.

SOVJET-UNIONEN

Patriarken av Moskva aksepterer bolsjevismen.

Reuters korrespondent i Moskva har stillet en rekke spørsmål til patriarken av Moskva, *Alexei*. Svarene er blitt offentliggjort i *Izvestia*. Patriarken erklærer at en ekskommunikasjon av alle som går inn for kommunismen «ville fundamentalt stå i strid med den ortodokse kristendoms trossetninger», og at der overhode ikke kan oppstå en konflikt mellom lojaliteten mot Sovjet-staten og den russiske ortodokse kirke. «En slik konflikt består ikke og kan ikke oppstå om de troende holder fast ved det nøyaktige innhold i evangeliets lære og apostlenes forkynnelse.»

Hyrdebrev fra Sibir.

Telegrambyrået ARI i Rom melder at biskopene i Den unierte kirke i Ruthenia som ble deportert til Sibir i 1945, har skrevet et hyrdebrev som er blitt smuglet tilbake til Vest-Ukraina, til den polske delen av Galicia og andre steder hvor det sirkulerer blant de troende. Meldingen sier også at metropoliten av Lvov, *Slipyj*, som er overhodet for det ruthenske hierarki, har klart å sende et hyrdebrev fra fangeleiren Verkuta som ligger nord for polarsirkelen, og at også dette hyrdebrev sirkulerer blant de troende. Det heter at disse hyrdebrev har øvet stor virkning.

TSJEKKOSLOVAKIA

For Moskva, Stalin og sosialismen.

Tsjekkoslovakias kommunistiske statsminister, *M. Zapotocky*, presterte følgende i en tale han holdt den 24. juli i Trutnov i Sudetenland:

«Vi kommer ikke til å tillate at noen reaksjonær makt blander seg i våre indre anliggender. Heller ikke Vatikanet. Om Paven i dag ekskommuniserer alle kommunister og sammen med dem alle samarbeidende og troende kristne, er vi klar over at han ekskommuniserer nesten hele det arbeidende folk. Vårt folk har funnet en virkelig venn i øst. Vi stillet oss aldri selv spørsmålet: Rom eller Moskva. Men om vi blir stillet innfor dette valg, kommer vi ikke til å late noen i tvil om at det for oss ikke finnes noe annet alternativ enn Moskva, Stalin og sosialismen.

«Nøyaktig hva England gjorde i det 16. århundre.»

Den 27. juli offentliggjorde New York Times et intervju med den tsjekkoslovakiske vise-statsminister, dr. *Fierlinger*, hvor det heter:

«Vi må nå gjøre nøyaktig det samme som England gjorde i det 16. århundre. Vi holder på å løse et av mellomalderens problemer, og som under Tudorene i England skjer det under dramatiske omstendigheter.... I det 15. århundre forsøkte vi i forbindelse med Hussitter-bevegelsen som videre utviklet Wycliffers ideer, å etablere en stat som var uavhengig av pavelig innflytelse. Huss var en meget god katolikk, men ha nopponte mot Pavens ensidige innflytelse. Tradisjonen fra Hussitter-bevegelsen eksisterer frendes her i landet.»

Men dr. *Fierlinger* kom også inn på den egentlige årsak til kampen mellom Kirken og kommunist-regjeringen med følgende uttalelse:

«Skjønt vi er gått fram med stor lempe i denne sak, er det vanskelig for oss å la Kirken kontrollere en del av skoleundervisningen. Det ville være å opprettholde mellomalderske forhold i en moderne stat.»

M.h.t. dr. *Fierlingers* uttalelse om Hussitter-tradisjonen i Tsjekkoslovakia viser vi til artikkelen «Rom og Praha» på annet sted i dette nummer.

Ingen forståelse mulig med den kommunistiske stat.

New York Times' utsendte medarbeider, mr. *C. L. Sulzberger*, som fikk ovennevnte intervju med dr. *Fierlinger*, kom også i forbindelse med en av de mest framstående prelater i Tsjekkoslovakia i dag. Av gode grunner kan navnet ikke oppgis. Ifølge *Sulzberger* uttalte denne prelat bl. a. følgende:

«Nå er der ikke lenger noen mulighet for en forståelse med staten. Det er åpenbart at to ideologier som ikke kan forenes, står mot hverandre. Kommunistene kan ikke gjøre holdt nå. De har valgt sin vei og må følge den. Kampen må fortsette. Dette er skisma. Man må lyde enten Rom eller kommunismen.» Og mr. *Sulzberger* skriver videre:

«Den høye prelat uttalte at der fantes mellom 7000 og 8000 katolske prester i Tsjekkoslovakia og at bare 20 understøttet regjeringens falske «Katolske aksjon»-bevegelse og at bare 16 prester var rammet av Pavens anti-kommunistiske dekret. Etter alt å dømme er bare mellom 200 og 300 legfolk ekskommunisert. Navnene på dem er ikke offentliggjort og ingen vet hvem de er. Mellom 120 og 130 prester er fengslet.»

Til slutt uttalte prelaten: «Vi organiserer for nærværende innsamlinger blant de troende for å kunne betale prestene lønn. Vi ønsker ikke at de skal være beroende av staten.»

Erkebiskop Berans stilling.

I intervjuet med *Sulzberger* kom den nevnte prelat også inn på erkebiskop *Berans* stilling og uttalte:

«Det er bare noe regjeringen påstår, når den hevder at erkebiskop *Beran* som for nærværende lever isolert i det erkebiskopelige palass, ikke ønsker å motta besøk. I virkeligheten ønsker erkebiskopen å ta imot alle som ønsker å besøke ham, men politiet nekter å gi tillatelse. . . Juridisk sett er han satt under oppsikt. Han kan nok forlate sitt palass, men bare under «beskyttelse» av statspolitiet. Av den grunn ønsker han ikke å forlate sin residens, og folket får ikke se ham.

Da *Dimitrov* døde ble flagget heist på halv stang over erkebiskopens palass. Det viser at han ikke lenger er herre i sitt eget hus. All hans post granskes, og telefonen overvåkes. Ingen prest tillates å forlate landet. Av den grunn vil Kirken i Tsjekkoslovakia ikke kunne være representert i Rom neste år.

Mange sokneprester ut over landet som faktisk lever avskåret fra verden, forstår ikke riktig hva som går for seg. De har ikke kunnet motta kirkelige nyheter direkte, bare gjennom utenlandske radiostasjoner. Nå organiseres en hemmelig etterretningstjeneste. Vatikanets kringkasting sender nå nyheter på tsjekkisk 9 ganger i uken. En av våre store vanskeligheter er å få tak i nyhetene så tidlig at kringkastingen kan bruke dem.

TYSKLAND

Vise-presidenten for administrasjonen av indre anliggender i den tyske øst-sone ønsker en egen Mindszenty-sak.

En viss hr. *Zeisser* som under den spanske borgerkrig bekleddet en kommandopost i Den internasjonale brigades under navnet *Gomez*, og som etter å ha vært innenriksminister i Sachsen under den russiske okkupasjon, og som nylig ble utnevnt til vise-president for administrasjonen av indre anliggender i den tyske øst-sone, framsatte i en tale han for ikke lenge siden holdt for sin stab og medarbeidere følgende spørsmål: «Hvorfor skulle det ikke være mulig å organisere en *Mindszenty-sak* i vår sone? Det ville sette tingene på plass med en gang og sikre oss mot disse sortkleddede intrigantene.... Vi må sørge for at disse himmelens komedianter mister lysten til å blande seg i våre affærer.... Der er god plass for dem i våre konsentrasjonsleire.... Vi vet hvordan vi kan få lært dem opp til fysisk arbeid og få dem til å glemme lysten til å narre naive mennesker som ennå hører på dem, til å sette seg opp mot Sovjets militære administrasjon....»

Biskopskonferanse om Pavens anti-kommunistiske dekret.

Fra den 23. til den 25. august vil det bli holdt en konferanse av Tysklands biskoper i Fulda for å drøfte Pavens anti-kommunistiske dekret, heter det i en melding som er sendt ut av kardinal v. *Preysings* sekretær. Alle biskoper er blitt enig om å vente med å treffe forholdsregler til denne konferanse har vært holdt.

N. K. K. F.s

Kjolesøm- og rissekursus

for nybegynnere ved fru Bølstad begynner i midten av september. Kurset varer i 3 måneder, 1 gang ukentlig, og avholdes på St. Josephs Institutt. Viderekomne får hjelp til søm av kjoler. — Hele kurset koster kr. 20.—.

Innmeldinger kan skje hos søster Clemence, St. Josephs Institutt, Oslo.

Finnes der en ung pike som er villig til å passe en 6 mndr. gl. gutt, hverdager kl. 9—4?

Bill. mrk. «Oslo» i St. Olavs eksp.

!

**ER DE OPPMERKSOM PÅ AT
INTET BLAD I NORDEN FOR TIDEN
ORIENTERER SINE LESERE MED EN RIKERE RE-
PORTASJE FRA UTLANDET OM KIR-
KENS LIV OG KAMP ENN
ST. OLAV**

?

Tegn et prøveabonnement: Kr. 10.— pr. år

**I G N I S
KATOLSK UNGDOMSBLAD**

Utgitt av
Norsk Katolsk Ungdomsforbund

Kommer fra nå av ut som trykt blad
— 10 ganger årlig.

Det første nr. i den nye utgaven vil
bli sendt til St. Olavs abonnenter som
prøveeksemplar.

Bladet vil fortsatt koste kr. 5 pr. år.
Støtt oss i dette pressens apostolat
blant de unge ved å tegne abonne-
ment!

Bladets redaksjon: Akersvn. 5, Oslo.

FREDRIKSTAD

KJØTTFORSYNINGEN

Fredrikstad

Tlf. 2855

K. ANDERSEN & CO. A/S

Fredrikstad, Norge
Skipsredere, Skipsmeglere
Assurance, Spedisjon og
Befraktning

Telegr.adr.: Andersco
Tlf. 2349 - 1349 - 2141

OLAVES HANSENS EFTF.

Kåre Kristiansen

Onsøybryggen
Fredrikstad

JOSEF A. KNUDSEN

Bakeri - Konditori

Brogaten 16
Fredrikstad

H A M A R

KNUTSTAD & HOLEN

Hamar
Tlf. 10 05

Fiskeforretning

HAMAR DAMPFJÆRRENSERI

Stangeveien 62
Hamar

Tlf. 15 01

Blomster og planter til alle
anledninger

**O. Fugleseths Handelsgartneri
og Blomsterforretning**

Hamar
Telefon 10 79 og 13 70

**VESTBYEN KOLONIAL
(Kr. Johansen)**

Hamar

Linoleum, Tapeter, Møbler

BRØDR. WESTGAARD

Hamar

Rullegardin & Markisefabrikk

JOHS. LIE SLAKTERFORRETNING

Furnesveien 31

Hamar
Tlf. 19 39

1ste klasses varer

HAMAR RADIOFORRETNING

Hamar
er stedet hvor De bør kjøpe
Radioapparater
Eget rep. verksted.
Telefon 11 50

INGENIØR STRÆTKVERN

Hamar

Elektrisk materiell
en gros og en detail
Installasjon og Radio